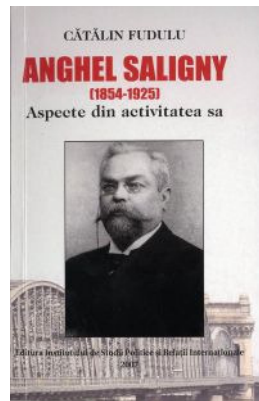

Cătălin FUDULU - *Anghel Saligny (1854-1925). Aspecte din activitatea sa.*

Ed. Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, București, 2007

Înzestrat cu însușiri numeroase și alese, care rar se îmbină în același om, el avea nu numai știința tehnică superioară, necesară construcțiilor mari și îndrăznețe, dar și înțelegerea largă a nevoilor economice ale țării, precum și o putere de muncă extraordinară pentru realizarea ideilor sale“. Sunt cuvintele lui Gh. Țițeica la 19 iunie 1925, când, „un român într-adevăr mare și-a încetat deodată munca și viața“, după cum ținea s-o spună și I.I.C. Brătianu, primul ministru al țării. Cuvinte de prețuire, care alături de altele, în cadrul unor funeralii naționale, duceau pe ultimul drum pe cel care fusese Anghel Saligny, a cărui activitate constituie subiectul cărții lui Cătălin Fudulu.

A. Saligny e un adevărat tip reprezentativ al epocii de constructivitate și optimism care a fost lumea românească din preajma și de după 1900. Cu toată importanța sa enormă în opera de modernizare a României, Saligny n-a fost o preocupare pentru istoricii români. Cartea lui Cătălin Fudulu are principalul merit că pune în valoare o mulțime de surse încă nevalorificate. Pentru construcția podului de la Cernavodă- Fetești el cercetează Arhivele MAE, Arhivele Naționale, Militare, Arhivele Muzeului de Istorie și Arheologie Constanța. Vede apoi o serie de relatări contemporane din presa vremii ale diverșilor participanți la festivități, relatări păstrate în Cabinetul de manuscrise al Academiei Române, vede fotografiile din Cabinetul de Stampe. Pentru modernizarea porturilor Brăila și Galați se folosește de documente necercetate încă de la Arhiva Istorică Națională, filialele din București și Constanța. Atunci când analizează activitatea ministerială a lui Saligny, ca director general la Direcția Munițiilor în 1915-1916 sau ca ministru la Lucrări Publice, consultă corespondența dintre el și I.I.C. Brătianu, stenogramele Consiliului de Miniștri scrisorile păstrate la Cabinetul de Manuscrise al Academiei... La același Cabinet vede apoi documente neconsultate până acum și care privesc activitatea academică a lui Saligny. Nu se mulțumește doar cu consultarea Analelor Academiei. Subliniem cu deosebire această calitate a lucrării, aceea de a recunoaște în structura ei o însemnată contribuție de informație nouă, adusă la lumină cu multă pasiune de către cercetătorul care se prezintă astăzi în fața noastră. De altfel lucrarea pe care o avem sub consult e scrisă pe baza acestei informații noi. Autorul vrea să pună în evidență anume ceea ce a găsit nou și nu vrea să reia ceea ce era deja cunoscut. Modalitatea e bună, dar uneori o reluare, în termeni generali desigur, e necesară pentru înțelegerea de ansamblu (vezi, de

pildă problema înarmărilor în Primul război mondial). Această dorință a dlui Fudulu de informație nouă se vede pretutindeni. A se vedea festivitățile inaugurării Podului de la Cernavodă, unde pare că nici un amănunt nu-i scapă, unde urmărește și controlează și știrile din ziare și ziariștii (numele tuturor îl și dă la pg. 89). A se vedea operațiunea de minare a Podului în Primul război mondial. De asemenea prezentarea activității lui Saligny ca ministru al Lucrărilor Publice, aproape în întregime făcută cu documente din Arhiva Națională. Pe lângă entuziasmul în fața noului informațional C. Fudulu are și alte calități care îl fac de pe acum un foarte bun cercetător. El caută totdeauna legături și înțelegeri între faptele relatate. Nu le preia pur și simplu. E de observat, de exemplu, explicația pe care o dă el alegerii lui Saligny ca realizator al îndrăznețului proiect de la Cernavodă, a lui care era un inginer în 1887 doar de 34 de ani. Saligny nu e doar un norocos pur și simplu, hazardul punându-i în brațe o șansă. Și nici reușita nu e întâmplătoare. Lucrare, prin pregătirea lui Saligny și activitatea sa în Germania, prin pasiunea lui pentru poduri, prin schițele lui de la Firth of Fort din Scoția sau de la podurile de peste râul Fraser din Canada sau Niagara și East River din SUA. La fel găsim explicații la întrebarea pe care ți-o pui inevitabil: de ce armata română este așa de nepregătită în 1916 din moment ce un om atât de capabil precum Saligny era și el unul dintre responsabilii acestei pregătiri (în fapt, multe din inițiativele acestei Direcții Generale conduse de Saligny nu s-au putut aplica). Cercetătorul Cătălin Fudulu își demonstrează această calitate și atunci când sursele nu-l ajută, când sunt prea puține pentru a creiona în toată amploarea ei o personalitate, așa cum se întâmplă în cazul de față pentru perioada în care Saligny este vicepreședinte și apoi președinte al Academiei Române. Marele inginer nu agreea ieșirea în față, contactul cu lumea și atunci istoricul care îi reconstituie viața și activitatea are dificultăți. Doctorandul știe însă cum să mențină viu interesul pentru personalitatea sa. De cele mai multe ori se duce la procesele verbale originale și observă detalii semnificative, care nu fuseseră preluate de Analele Academiei.

O calitate importantă este stilul. Cătălin Fudulu are deja „o mână formată“, știe să scrie, să atragă cititorul. Personalitatea lui Saligny nu e spectaculară, nu face gesturi de senzație. Exemplul vieții lui e o muncă neconținută, o muncă stăruitoare, desfășurată tot timpul, cu metodă și cu îndărătnicia celui care cu tot dinadinsul să se bucure seara că în acea zi a reușit să facă întocmai ceea ce și-a propus. Saligny nu e înconjurat de femei (soția lui îl însoțea și pe șantiere). Nu e înconjurat de prieteni. El a avut tot timpul colaboratori, nu prieteni. Cu ingineri precum Tancred Constantinescu, Mih. Cioc, Gr. Stratilescu, Constantin Bușilă, ca să dăm doar patru exemple de prețioși colaboratori din anii 1915-1916, Saligny e tot timpul într-o relație de colaborare, nu și de prietenie. Prietenia cere timp. Un timp pe care Saligny nu l-a avut niciodată. A scrie despre un astfel de om nu e deloc ușor. Ori C. Fudulu reușește s-o facă. Frumos și convingător. Deocamdată, el rămâne mult legat de surse, de mărturia documentului, atent verificată și nu îndrăznește să facă salturi într-o interpretare mai largă. Fiind tânăr „are în față infinitul“ și deci va avea tot timpul să își îmbogățească discursul.

Un cuvânt de apreciere pentru *Anexe*. Ele completează textul cărții, punctând fericit esențialul acestuia. Excelentă ideea susținerii fotografice a textului.

Aparatul critic este foarte bine alcătuit. Ca și Bibliografia, de altfel. Încă o dovadă a stăpânirii meseriei de cercetător.

Prof.univ.dr. Ioan BULEI
Facultatea de Istorie, Universitatea București